

**Cursus theologici iuxta scholasticam huius temporis
Societatis Jesu methodum tomus ...**

Amico, Francesco

Duaci, 1640

II. Quid sit missio personæ diuinæ?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-82000](https://nbn-resolving.de/urn:nbn:de:hbz:466:1-82000)

Fili⁹ Dei ad nostram humilitatem & infirmitatem, qui voluntate Patris accidit, missio dicatur. Nam ab immortali natura ad nostram vitam migratio, non de loco ad locum motum Domini significat, sed ab altitudine gloriae ad humilitatem carnis indicat descendens. Ideo facetur Chrys. circa finem homiliae. Dominus, inquit, misit & Spiritum suum. Explicans autem modum huius missionis: Genuit, inquit, secundum Deitatem: misit secundum carnem. Et paulo post: Misit, inquit, Pater, qui non migrat, nec transferitur loco. Misit Filius, qui non se discedere facit, & a quo non disceditur. Igitur in eo tantum sensu isti Patres in diuinis missionem negantur, in quo ea reperitur in creaturis, videlicet per missi a mittente localem separationem.

16. Ad secundam nego, missionem secundum genericam rationem, abstrahentem a diuina & humana dicere imperfectionem, sed solum secundum rationem specificam, ad humanam missionem contraham: de quo tantum probant exempla & rationes adductae. Vnde ad priorem confirmationem negandum est, illius tantum propriè mitti, qui localiter separatur a mittente. Nam licet hoc verum sit in missione creata, propter imperfectionem & limitationem naturæ missi & mittentis, non est tamen id essentialie missione ut sic, cuius quidditas perfectè saluat in reali egressu per originem missi a mittente, cum communicatione potestatis ad nouum munus peragendum. Cæterum non dicitur passio mitti ab essentia, vel actus vitalis a principio vitae, qui ad missionem requiritur habitudo ad terminum operandum extra mittentem. Est enim mittere, mediante missio aliquid extra se operari. Cum igitur passio & actus vitalis producantur intra proprium principium, non dicuntur a suo principio propriè mitti: sicut dicitur propriè mitti lumen a sole; & flos ab arbore: quorum illud subiecto; hic situ disiungitur a suo principio. Personæ autem diuinæ, eti per se ipse existere nequeant separatae a suo principio, existere tamen possunt ratione externi effectus, ad quem operandum a suo principio destinantur: in ordine ad quem effectum propriè dicuntur mitti.

17. Ad posteriorem confirmationem. Exemplum de Angelis superioribus partim est simile, partim dissimile, simile, quatenus non ad quævis opera illi mittuntur, sed ad grandia & sublimia, quale fuit opus Incarnationis, ad quod nunciandum legatus fuit Gabriel, unus ex supremis spiritibus. Ita non ad quævis opera mittuntur personæ Diuinæ, sed ad magna & heroica. Dissimile, quoniam propter limitationem naturæ Angelicæ, nequeant Angelii ad hæc inferioria mitti, absque aliqua ipsorum imperfectione: congruentius autem est, ut hanc imperfectionem subeant Angelii inferiores, quorum curæ commissa sunt hæc inferiora. Personæ autem diuinæ absque villa ipsarum imperfectione mitti possunt ad quæcumque opera. Tandem personæ diuinæ mittuntur vel ad manifestandas

nobis in signo aliquo sensibili suas ipsarum proprietates & origines, vel ad sanctificandas animas. Neutrum autem munus peragi potest, absque missione diuinorum personarum: cum nec nisi diuinæ personæ animas sanctificare; nec nisi ipsemet esse possint termini sensibilis manifestationis. Angeli autem solum mituntur ad aliquod opus perficiendum, quod æquè bene perfici potest à quocunque inferiori.

18. Ad tertiam rationem dubitandi Respondeo, maiorem esse veram de missio creato, non autem de increato, qui aliter existere, vel apparere potest, non per nouam existentiam, aut mutationem sui, sed rei, in qua novo modo existere, & apparere dicitur. Neque ex eo quod diuinæ personæ sunt ubique presentes per immensitatem, nequeunt novo modo & speciali existere, vel apparere, quo ante non existebant, & apparebant. Nam præter illos tres modos communes existendi per potentiam, presentiam, & essentiam, dantur alij modi speciales, quibus Deus exiit in creaturis, vel tanquam significatum in signo, vel tanquam suppositum in natura assumpta, vel tanquam obiectum in cognoscente & amante.

19. Ad quartam rationem concedo, eodem modo admittenda esse in Deo in proprio sensu reliqua omnia, quæ de Deo Scriptura tradit, modò vel auctoritas Patrum & Sholasticon non repugnet, vel ratio aliqua Theologica non aduersetur. Idque ex illa vniuersali regula, à Patribus & Scholasticis tradita, quod semper sacra Scriptura est in proprio sensu intelligenda, & nunquam ad metaphoricum detorquenda, nisi aut Patrum Sholasticonque auctoritas, aut Theologica ratio resistat. An autem quæ in ratione ipsa dubitandi allata sint in proprio, vel metaphorico sensu intelligenda, constabit ex infra dicendis.

S E C T I O II.

Quid sit Missio persona Diuinæ?

20. CONVENTVS modus indagandi diuinæ est per perfectiones creatas referens earum imperfectionibus. Porro in quævis missione creata depurata ab imperfectionibus, quas ut creatæ includit, tria remanent, quæ ad integrandam naturam missionis ut sic quidditatem concurrunt; qui mittit, qui mittitur, & terminus ad quem mittitur. Hæc enim tria necessaria sunt; & sufficiunt ad essentiam missionis ut sic. Est enim missio essentiæliter operatio duorum (cum nemo seipsum propriè mittat) mandantis & exequentis: quævis autem operatio habitudinem dicit ad terminum operabilem. Sufficienter igitur his tribus terminis mittente, missio, & termino

mino ad quem mittitur, concluditur integra missionis quidditas. His enim tantum positis, ponitur tota missionis essentia: quolibet autem eorum sublatu, tollitur quidditatius conceptus illius. Nam nec mittens intelligi potest sine respectu ad missum, & terminum ad quem mittit; nec missus sine respectu ad mittentem & terminum, ad quem mittitur: quo sit, ut tam mittens dicat habitudinem ad missum & ad terminum, ad quem mittit, quam missus ad mittentem & ad terminum, ad quem mittitur.

21. Quoniam verò duplex est missio physica, & moralis, dupliciter etiam esse potest hæc habitudo mittentis ad missum, & missi ad mittentem, physica, si missio sit physica; moralis, si missio erit moralis. Illa est per realem communicationem virtutis, ad terminum ad quem mittit, physicè operandum, ut Sagittarius per realem impressionem virtutis mittit sagittam ad scopum pertinendum: Sol per realem productionem mittit lumen ad aërem illuminandum: hæc est per moralem tantum communicationem virtutis, aut dirigentis, si tantum consilio: aut mandantis, si etiam imperio & auctoritate mittat.

22. Posset esse & tertia missio, utriusque perfectionem participans, & physicè missonis per realem communicationem virtutis executiua; & moralis per moralem communicationem potestatis exequendi terminum, iuxta consilium & imperium mittentis. Qualis esset, si aliquis miles in fortitudine & generositate insigis, eo animo prolem suscipiet, ut cōmunicat illi per naturalem generationem suā fortitudine & generositate, illum postea consilio & imperio suo ad bellum mitteret, ut in eo suam, & Patris virtutem manifestaret. Huic per similis est missio personæ Diuinæ, quæ utriusque missionis perfectionem, & physicæ, & moralis eminentissimè participat; participat perfectionem physicæ, per physicam receptionem virtutis à persona mittente, ad terminum, ad quem mittitur, physicè operandum: participat perfectionem moralis, per moralem determinationem voluntatis ab eadem persona mittente ad eundem terminum, consilio & voluntate mittentis exequendum. Et enim persona missa per originem simul cum natura mittentis, accipit virtutem, & potentiam operanditerminum, ad quem mittitur: nec non sapientiam, & voluntatem exequendi terminum, iuxta voluntatem mittentis: ac proinde perfectissimè participat naturam utriusque missionis physicæ, & moralis. Ex his potissima difficultas insurgit, in quo præcipue quidditatua ratio missionis diuinæ consistat.

23. PRIMA sententia docet, eam consistere in sola operatione temporali, per quam processio persona missæ in aliquo effectu creato manifestatur, cùm respectu ad principium productuum non persona missæ, sed operationis, quæ persona missa manife-

statur in creaturis. Hanc ut Magistris sententiam defendunt S. Thomas in 1. dist. 15. q. 3. a. 1. Bonaventura eadem dist. p. 1. q. 4. Scotus dist. 14. q. vñica §. Licet autem, Marcellus q. 18. Gabriel q. 1. Fundamentum est, quia personam Diuinam mitti, formaliter est, peculiari modo in creaturis existere, quo antea non existebat: Atqui hoc formaliter importat solam operationem, quæ persona missa manifestatur in creaturis, cum respectu ad principium effectuum talis operationis: igitur missio persona Diuinæ formaliter consistit in sola operatione temporali, cum respectu tantum ad principium effectuum ipsius. Minot, in qua tamen est difficultas, probatur 1. auctoritate Augustini 2. de Trinit. c. 5. ad finem: Si ergo, inquit, missus dicitur, (nempe Filius) in quantum apparuit foris in creatura corporali, qui intus in natura spirituali oculis mortalium semper occultus est, iam in promptu est intelligere etiam de Spiritu sancto, cur missus & ipse dicatur. Facta est enim quedam creature species extempore, in quæ visibiliter ostenderetur Spiritus S. Et paulo post ita concludit: Hec operatio visibiliter expressa. & oculis oblat a mortalibus missio Spiritus S. dicta est. Vbi nulla facta mentione de eterna persona missa processione, in sola temporali apparitione collocat totam personam Diuinæ missionem.

24. SECUNDÒ sic probat ratio p̄tato loco S. Tho. hanc sententiam. Quando aliquid compositum prædicatur de aliquo secundum fieri, diverso modo se habet respectu facientis, & respectu facti. Nam respectu facti utrumque deber prædicari secundum esse, non tam utrumque; secundum fieri velut si dicas, hic factus est homo albus, oportet, ut sit & homo albus: non autem est necesse, ut sit homo, sed sufficiat, ut fiat tantum albus. Respectu verò facientis non est necesse, ut faciat utrumque, sed alterum tantum: vi si dicas, Pistor facit parietem album: non est necesse, ut utrumque simul faciat, sed sufficiat, si faciat tantum album. Cuius ratio est quia faciens non referunt ad factum, nisi secundum id, quod facit in illo. Cum autem missio ponat missum in aliquo novo fieri, in quo antea non erat, oportet, ad hoc ut dicatur missus, ut utrumque includat, & quod si ab alio, & quod si in aliquo secundum nouum modum existendi. Ex parte vero mittentis nihil aliud importat mittere, quam facere missum novo modo existentem in alio: igitur cuicunque conuenit facere alium novo modo existentem in aliquo, conuenit mittere, etiamsi non sit principium ipsius secundum esse: atqui hoc conuenit toti Trinitati: igitur tota Trinitas dicitur mittere. Igitur Diuina missio per se non includit eternam processionem missi à mittente, sed temporalem duntaxat operationem, cum solo respectu rationis missi ad mittentem, quæ est tota Trinitas, à qua persona missa non distinguitur.

25. SECUNDÀ sententia ex opposito affirmat, in sola processione eterna persona

Magister.
S. Thomas.
Bonavent.
Scotus.
Marcellus.
Gabriel.

Augustini.

S. Thomas.

Gregorius
Magnus.

missionis quidditatem formaliter confidere. Hanc docere videtur Gregorius Magnus homil. 26. in Euangelia columna 1. vbi postquam Filij missionem per opus Incarnationis explicit, statim subdit: *Quamvis missi etiam iuxta naturam Diuinatis possit intelligi. Eo enim ipso à Patre Filius mitti dicitur, quo à Patre generatur. Eodem modo Spiritus sancti missionem per æternam eius à Patre & Filio processionē declarat. Sed eus, inquit, missio ipsa processio est, quā de Patre procedit & Filio. Vnde tandem amborū missionem per increatam eorum processionem definit, ita concludit: Sicut itaque Spiritus mitti dicitur, quia procedit: ita & Filius non incongruè mitti dicitur, quia generatur. Fundamentū esse potest, quoniam missio præsertim physica, est realis egredio termini àmittente, vi cuius accipit aliquid esse, quod antea non habebat: atqui æterna processio Filij & Spiritus sancti est eiusmodi: nam tam Filius via generationis, quam Spiritus S. vi spirationis accipit esse personale, quod nec Filius ante generationem, nec Spiritus S. ante spirationem habebat: ergo. Maior colligit ex ipsa definitione missionis, & illustratur exemplis: nam & flos mitti dicitur ab arbore, & lumen à sole, per solam productionem floris ab arbore, & luminis à sole. Ergo tam Filius, quam Spiritus sanctus, mitti dicuntur à suo principio producendo, per solam processionem æternam.*

26. TERTIA sententia vtrumque ad Diuinæ missionis quidditatem requirit, & æternam processionem personæ missæ àmittente; & temporalem operationem, quā persona missa peculiari modo manifestatur in creaturis. Adhuc tamen hæc sententia trifariam diuiditur: nam alij putant, processionem æternam non nisi connotatiæ, & in obliquo à missione importari; temporalem vero contrà per se, & in recto. Alij contrà, processionē æternam per se & in recto, temporalem vero cōnotatiæ & in obliquo. Alij demum vtramque per se, & quæ primò in missionis quidditate includi. Pro cuius difficultatis solutione,

27. Dico 1. Quidditas Diuinæ missionis non saluator in sola operatione temporalis, cum respectu tantum rationis personæ missæ ad principium effectuum talis operationis, præcisa æterna processione personæ missæ à persona mittente. Fundamentum, quoniam missio propriæ dicta importat realem distinctionem missi àmittente, cum communicatione virtutis & potestatis exequendi munus, ad quod missus àmittente destinatur: atqui hæc in missione Diuina non saluantur per solam operationem temporalis, cum respectu rationis personæ missæ ad principium effectuum talis operationis. Maior constat, nam quād missio recedit à reali distinctione missi àmittente, tanto recedit à proprietate missionis: vnde impræmissa est missio sui à se ipso. Minor patet, nam per solam temporalis operationem ad

extra, cum rationis respectu ad principium effectuum talis operationis, nec persona Diuina missa distinguitur à principio mittente; nec ab illo accipit virtutem & auctoritatem exequendi munus, ad quod destinatur; nam hæc est tota Trinitas, à qua non distinguitur persona missa, sed in ea includitur: ac proinde persona missa mitteretur, & virtutem exequendi acciperet à se ipsa, aut certè ab aliquo principio à se, ceterisque personis non distincto, nempe à natura Diuina, quæ est principium effectuum omnis operationis ad extra.

28. Confirmatur. Nam hoc modo etiam Pater posset propriè mitti: atqui hoc exp̄l̄ negat Augustinus 2. de Trinitate cap. quinto. Pater, inquit, solus nusquam legitur missus. Cuius rationem assignat lib. quarti, cap. vigesimo. Non enim, inquit, habet de quo missus sit, aut ex quo procedat. Et tomo sexto, l. contra sermonem Arianorum capit. quarto. Solus, inquit, Pater non legitur missus, quoniam solus non habet auctorem, à quo genitus sit, vel à quo procedat.

29. Respondent Aduersarij, ideo non posse Patrem propriè mitti, quia à nullo procedit est autem de quidditate missi, vt ab aliquo sit, quamvis non necessariò ab eo, à quo mittitur. Ex quo inferunt Filium non tantum à Patre, sed etiam à Spiritu sancto, à quo tamen non procedit, mitti posse. Quid confirmant testimonio Isaïæ 48. Et nunc Dominus Deus misit me, & Spiritus eius. Et cap. 61. Spiritus, inquit, Dominus super me, & quæd uxerit Dominus me: ad annunciatum mansuetis misit me. Quæ loca de Christo, etiam vt Deo à Spiritu S. missio intelligunt Athanasius lib. 3. de assumptione hominis, Ambrosius l. 2. de Ambrosius, fide, ad Gratianum. c. 4. & alij.

30. Sed contrà, nam catenus missus in Diuinis quidditatibus postulat esse ab alio, quatenus quidditatibus postulat per realem originem accipere virtutem & potestatem àmittente ad opus, ad quod destinatur, exequendum: præcisa autem hac ratione, nulla appetet necessitas, cur missus debeat esse ab alio, siquidem neque hoc postulat missio vt sic: nam si per impossibile esset aliquis à nullo productus, adhuc mitti posset ab alio, per moralem duntaxat communicationem potestatis, ad aliquid munus, mittentis auctoritate peragendum: neque vt talis missio est; nam quatenus talis missio Diuina est, formaliter non dicit, quam vt missus & mittens sit Deus. Quare si saluari potest conceptus missionis Diuinæ absque reali distinctione, & communicatione auctoritatis àmittente, non est, cur debeat persona missa esse ab alio; ac proinde poterit Pater, non secus ac Filius, & Spiritus S. à tota Trinitate mitti.

31. Ad testimonia autem Isaïæ Respondeo, ea à plerisque explicari de Christo, vt homine, qui non tantum à Patre, sed etiam à Spiritu sancto, & à se ipso vt Deo, atque adeo à tota Trinitate missus est. Cæterum citati

Explicitur
testimonia
Isa. & Pa-
trum au-
thoritas.

citati Patres, qui ea intelligere videntur de Christo ut Deo, explicandi sunt de missione largè sumpta, non de rigorosa, de qua nos disputamus.

32. DICO 2. Integra quidditas missio-
nis Diuinæ non saluat in sola processione
æterna personæ missæ. Est aperta sententia
Augustini 4. de Trinitat. cap. 20. circa me-
dium: ubi disputans de missione Filij: Non
ergo, inquit, eo ipso, quod de Patre natus est,
missus dicitur Filius: sed vel eo quod apparet
hunc mundo Verbum caro factum: vel eo, quod
ex tempore cuiusq; mente percipitur. Vbi præ-
ter æternam generationem ad Filij missione
requirit temporalem aliquam operationem.
Probatur hæc assertio ex Paulo ad Galat. 4.
Vbi, inquit, venit plenitude temporis, mis-
sus Deus Filium suum. Porro, si missio in sola
processione æterna consideret, illa non in
tempore, sed ab ætero fuisset.

33. Probatur secundò ratione. Nam mis-
sio includit habitudinem ad terminum ope-
raadum extra mittentem: nemo enim pro-
priè mittere dicitur ea, quæ intra se ipsum
operatur: est enim mittere, aliquid extra se
exeundum mandare: sed per æternam pro-
cessionem persona mittens nihil extra se
operatur: igitur in ea integræ missionis quid-
ditas saluari nequit. Minor patet, nam æter-
na processio, cum sit actus immanens, ma-
net intra ipsum Deum producentem. Nec
refert, quod producatur extra principium
realiter distinctum: quia non producitur ex-
tra illud totaliter, quod ad mittere, propriè
dictum requiritur: nam etiam actus vitalis
creatus producitur realiter distinctus à suo
principio vitali creato; quia tamen nō pro-
ducitur extra illud totaliter, sicut producitur
lumen à sole in exterrum subiectum, & flos
ab arbore situ disiunctus, non dicitur pro-
priè missus; nec principium vitale dicitur
illud propriè mittere. Cuius ratio à priori
est, quoniam mittere finaliter est ad mani-
festandam virtutem & potestatem mitteris:
sola autem processio interna non est mani-
festativa virtutis & potestatis mitteris, igi-
tur in ea nequit integra quidditas missionis
saluari.

34. DICO 3. Adæquata essentia mis-
sionis Diuinæ utramque processionem in-
trinsicè includit, & æternam missi à mitte-
nte, & temporalem eiusdem processionis æter-
na manifestatiuum; priorem quidem mate-
rialiter & præsuppositiue, posteriore vero
formaliter & completiue. Assertio tria dicit:
primum, quod missio diuina utramque pro-
cessionem æternam & temporalem includat:
secundum, quod eas includat intrinsicè: ter-
tium, quod æternani includat materialiter
& præsuppositiue; temporalem vero forma-
liter & completiue.

35. PRIMA pars communis est inter
Scholasticos; quam expressisse videtur Chri-
stus Dominus Iohann. 8. illis verbis: Ego ex Deo
processi, & veni: & 16. Exi à Pare & veni in
hunc mundum; per priora verba æternæ pro-

cessionem; per posteriora temporalem signifi-
cans operationem, à Pare enim venisse, & ex
Deo exisse non est, inquit Hilarius 6. de Trin. Hilarius.

columna 14. significatio eiusdem. Quoniam
interest inter nasci, & adesse: tantum à se viero
sermo discernitur: cum aliud sit, à Deo in sub-
stantia nativitate exiisse; aliud à Pare in
hunc mundum ad consummanda salutis nostræ
Sacramento venisse. Ex eodem loco Augu-

stinus 4. de Trinitat. cap. 20. colligit, ad
missionis Diuinæ quidditatem utramque
processionem requiri. Idem docet Beda ho-
milia in Dominica post Ascensionem: his
verbis: Cum eiusdem Spiritus gratia datur ho-
minibus, mutatur profecto Spiritus à Pare, mi-
tiatur à Filio, quia & eius missio ipsa processio est,
qua ex Pare procedit & Filio. Ratio vero est,
quoniam missio, est quida progressus missi
a mittente ad nouum effectum virtute mi-
tientis operandum: ergo duplē habitudinem
essentialiter includit, alteram ad mi-
tientem, per quam missus operandi virtutem
accipiat; alteram ad effectum, per quam no-
uo modo missus existat.

36. SECUNDA pars assertionis est cō-
tra eos, qui vel assertunt, missiōnem esse pro-
cessionem æternam, connotata tantum tem-
porali operatione in creaturis: vel contra,
esse solam operationem temporalem, con-
notata tantum processione æterna personæ
missæ. Nostra rāmen conclusio est S. Thomæ s. Thomas
1. part. quæst. 43. articul. 1. & 7. Durandij 1. Durandus.
distinct. 15. quæst. 2. & aliorum. Fundamen-
tum est, quoniam missio essentialiter est
habitudo tam ad principium mittens, quam
ad terminum: ego non est maior ratio,
cur potius unum, quam aliud in missionis
habitidine includatur connotatiue & in
obligo.

37. Confirmatur 1. Quoniam vel Ad-
uersarij volunt ipsam habitudinem ad effec-
tum temporalem, vel habitudinis effectum
connotatiue includi in quidditate missionis
Diuinæ. Primum dici non potest, quoniam,
ad hoc ut habitudo ad effectum temporalem
connotatiue includatur in missione, debe-
ret ipsa habitudo esse terminus alterius ha-
bitudinis, eò quod nequit habitudo conno-
tatiue & in obliquo includi in aliquo con-
stituto, nisi ut terminus alterius habitudi-
nis, alioqui si includitur ut habitudo, neces-
sario includitur in recto: arqui non appetet
cuius habitudinis terminus possit esse ipsa
habitudo ad terminum temporalem. Nec di-
ci potest secundum, quia quando habitudo
ad plura in aliquo constituto includitur in
recto, non potest assignari ratio, quare po-
tius unum, quam aliud dicatur connotatiue,
& in obliquo comparari ad talēm ha-
bitudinem.

38. Confirmatur 2. Quia si missio Diu-
nia essentialiter esset processio æterna, conno-
tata tantum habitudine ad effectum tempo-
ralē, posset simpliciter dici missio æter-
na: arqui neque per aduersarios dici potest
missio æterna: ergo. Sequelam probo, quia

quæ connotatiū tantūm importantur, simpliciter sunt extra essentiam constituti: ergo simpliciter non ingrediuntur intrinsecam constitutionem connotatis: ut pater in actu libero Diuinæ voluntatis, qui quoniam connotatiū tantūm importat effectum creatum absolute & simpliciter dicitur æternus & increatus.

39. TERTIA pars assertionis probatur, hoc pædo. Quotiescunq; duo ita se habent ad unum tertium componēdū, vt alterū se habeat per modum determinabilis, alterū per modum determinatiū, semper determinabile se habet, ut quid materiale & præsuppositum; determinatiū verò, ut quid formale & completiū: atqui processio æterna in ordine ad missionem componendam se habet, ut quid determinabile, operatio verò temporalis, ut quid determinatiū; igitur illa se habet, ut quid materiale & præsuppositum; hæc, ut formale & completiū ad naturam missionis diuinæ componēdam. Maior constat ex analogia tum compositi physici, tum metaphysici, in quibus semper determinabile se habet ut materia, determinatiū verò ut forma. Minor probatur, quoniam præcessio æterna erat in differentiis, vt per operationem temporalem sui manifestatiū contraheretur, vel non contraheretur ad naturam missionis: operatio verò temporalis processionem ipsam æternam ex indifferenti, actu & formaliter determinat ad missionis naturam.

Corollaria Doctrina.

40. Ex dictis deducitur 1. missionem personæ Diuinæ simpliciter esse temporalis. Fundamentum, quia constans ex æterno & temporali, simpliciter est tempore: ergo esto missio personæ Diuinæ constet ex processione æterna, & operatione temporali, simpliciter dicenda est temporalis. Antecedens constat primo ex paritate rationis: nam constitutum ex natura spirituali & materiali, est simpliciter materiale, ut pater in homine. Secundò, ex eo quod Petrus hodie natus constat ex materia antiqua, & forma recente, non dicitur antiquus, sed recens homo. Tertiò, quia sèpè denominatio fieri solet ab ignobiliori parte compositi. Esto igitur missio Diuina constet processione æterna, & operatione temporali, rectè denominari poterit temporalis ab ignobiliore parte sui. Ob easdem rationes dicenda est missio creata, non increata.

41. Dices. Christus constat supposito æterno & increato, & simul humanitate temporali & creata: & tamen simpliciter dicitur æternus & increatus: ergo esto missio Diuina constet operatione temporali & creata, quia tamen simul constat processione æterna & increata, dicenda est simpliciter æterna & increata. Respondeo, negando consequentiam: cuius discriminis ratio est, quoniam

Christus supponit simpliciter pro supposito; supponit enim pro subsistente in hac natura humana. Quia igitur suppositum est æternum & increatum, simpliciter Christus dicendus est æternus & increatus. Missio vero, quia supponit pro toto aggregato ex processione æterna & temporali, simpliciter dicenda est temporalis & creata.

42. Deducitur 2. Solas personas diuinæ procedentes posse mitti, solasque producentes mittere. Prior pars constat, quoniam in omnium sententia persona missa debet esse ab alio, licet non in omnium sententia debeat esse à quo mittitur. Vnde propere Pater in nullius sententia est missibilis, quia non est ab alio. Verum hi non rectè, mè sententiā, philosophantur: nam ideo persona missa debet esse ab alio, ut distinguitur à mittente, à quo debet autoritatem & virtutem operandi accipere. Posterior verò pars probatur, quia qui mittit debet suam autoritatem, & virtutem operandi communicare missō: vtenim sit propria missio, debet missus exequi opus, ad quod mittitur, virtute & auctoritate mittentis: atqui sola persona producens potest communicare missō virtutem, & auctoritatem operandi effectū, ad quem mittit: cum non alio modo possit una persona diuina communicare alteri suam virtutem & auctoritatem, nisi per originem.

43. Dices. Tota Trinitas est principium operationis temporalis: ergo tota Trinitas mittit. Antecedens patet. Consequentia verò probatur, nam in creaturis ille dicitur mittere, cui ut principali agenti tribuitur ipsa missionis operatio. Respondeo, negando consequentiam: quoniam ad propriam missionem requiritur, ut missus operetur missio effectum per virtutem à mittente communicatam. Tota autem Trinitas non communicat personæ missæ virtutem operandi effectum missionis: quia tota Trinitas nō originat personam missam, quo pædo tantum potest persona missa accipere virtutem operandi à mittente. Ad probationem verò consequentie, esto missio effectus tributus mittenti, quatenus virtutem operandi communicat missō, proximè tamen & immediatè tribuitur missō, quatenus illum operatur per virtutem à mittente acceptam. Ita persona diuina missa immediatè per se ipsam missionis effectum terminat, vel per modum obiecti significati, vel per modum suppositi intrinsecè terminantis; licet auctoritatib; tributus mittenti, quatenus communicat virtutem personæ missæ ad talem effectum exercendum.

44. Deducitur 3. Missionem tam actiūam in persona mittente, quam passiuam in persona missa, esse operationem notionalem, non essentialē. Docent Palatius in 1. dis. 15. disp. vnica, concl. vii. Vasquez disp. 170. in fine vlt. Zuniga disp. vlt. dubio 2. Fundamentum est quia missio est processio missi à mittente, ad effectum tempore

ralem peculiari modo exercendum à persona missa: atqui hoc tam ex parte mittentis, quā missa est notionale. Minor quoad posteriorem partem probatur; nam hoc ex parte personæ missæ est passiva origo, quā àmittente procedit, cum habitudine ad effectum creatum peculiari modo à se terminandum: sed totum hoc est notionale, & proprium personæ missæ, nam licet effectus creatus efficienter non sit proprius personæ missæ, sed torius Trinitatis, à quā indubitate procedit terminatiū tamen, aut representatiū poterit esse vnius tantum personæ proprius. Sic humanitas Christi efficienter est à tota Trinitate, terminatiū autem seu hypostaticè solius Filii. Sic columba, quæ apparuit in Iordanie, & ignis in die Pentecostes, effectuē fuerunt à tota Trinitate, representatiū verò solius Spiritus sancti, quia illum tantum representabant. Nam sicut per peculiares significantur personæ diuinæ: ita per peculiares symbola peculiares possunt personæ representari. Probatur minor quoad priorem partem. Nam sicut persona missa per passiuam originem, cum habitudine ad effectum creatum peculiari modo à se terminandum, denominatur passiuæ missa: ita persona mittens per actiua originem, cum habitudine ad eundem effectum creatum, peculiari modo operadum à persona missa, per virtutem sibi àmittente communicaram, denominatur actiuæ mittens: ergo si missio passiva est notionalis & propria personæ missæ, etiam actiua erit notionalis & propria personæ mittentis.

45. Confirmatur, nam finis diuinæ missionis, est peculiari manifestatio alicuius proprietatis notionalis personæ missæ: est enim, teste Richardo Victorino, personæ emanantis per appropriatum effectum manifestatio, Igitur quod in ea est præcipuum, est peculiari manifestatio personæ missæ. Manifestatur autem persona missa peculiater per notionalem, non autem per essentiali operationem ad extra: igitur per illam, non per hanc denominari debet missa. Nam per illam denominari debet missa, ad quam finaliter mittitur. Præterea operatio temporalis in missione diuina est signum sensibile processionis æternæ: vnde respondere illi debet in eodem ordine perfectionis notionalis.

46. Contra hoc corollarium sentiunt Scotus in 1. dist. 14. q. vñica §. Licet autem, Gabriel quæstione vñica, affirmantes mittere esse essentiali, quia sit ab omnibus personis: mitti verò notionale, & proprium personæ missæ, quia connotat eius processionem. Alij autem docent in missione Diuina utrumque importari essentiali, & notionale, sed essentiali principalius, ut censem Durandus in 1. dist. 15. q. 2. & Argentinas art. 2. alij verò principalius notionale, ut putant Alensis 1. p. quæst. 71. memb. 3. S. Th. in 1. dist. 15. q. 1. art. 2. Demum Aureolus in 1. dist. 15. a. 1. propos. 2.

docet, mitti passiuum semper esse notionale; mittere verò actionem aliquando esse notionale, aliquando essentiali. Est autem notionale, quando est missio persona authoritativa; est essentiali, quando est missio per solam determinationem ad usum authoritatis accepta, quæ sit à tota Trinitate.

47. Deducitur 4. Posse unam personam mitti sine alia. Hoc corollarium euidenter sequitur ex præcedente: illudque docent Alensis 1. p. q. 73. memb. 2. art. 3. S. Thom. 1. p. q. 43. art. 7. ad. 3. Rubio in 1. dist. 15. quæst. 1. art. 2. & alij. Fundamentum est, quia potest peculiari effectu manifestari una persona, quo non manifestetur ceteræ: igitur potest una persona mitti sine alia: Consequens patet, quia persona Diuina dicitur mitti, quatenus peculiari effectu manifestatur creaturis: igitur si potest peculiari effectu manifestari una, quo non manifestetur ceteræ, poterit una mitti sine alia. Antecedens constat, tum in Incarnatione, quā manifestatus est solus Filius: tum in apparitione Columba & linguarum ignearum, quibus manifestatus est solus Spiritus sanctus. Quod expressè docuit Augustinus 2. de Trinitate, cap. 5. *Falsa est*, inquit, quædam creatura species ex tempore, in qua visibiliter ostendetur Spiritus sanctus. Siue enim in ipsum Dominum corporali specie, velut columba descendit: fine, cum decem diebus peractis post eius ascensionem die Pentecostes, factus est subito de Calofonus, quasi ferretur status vehemens, & visa sunt illis lingua diuina tanquam ignis, qui & insedit super unumquemque eorum. Hac operatio visibiliter expressa & oculis oblata mortalibus, missio Spiritus sancti dicta est. Idem testatur de missione Filii in opere Incarnationis lib. 4. cap. 20. Ratio verò est, quia sicut potest peculiari nomine significari una persona sine alia; ita & peculiari symbolo una sine alia representari.

Alensis.
S. Thom.
Rubio.

Augustinus.

48. Dices 1. Non potest Pater sine Filio Spiritum sanctum mittere: ergo nec Spiritus sanctus sine Filio mitti. 2. Effectus, quo Diuina persona manifestatur, est communis omnibus: ergo nequit per illum una potius, quā alia persona manifestari. Respondeo ad primum, negando consequentiam; quoniam in missione actiua Spiritus sancti non potest Pater separari à Filio, quia mittit illum per spirationem actiua, in quā Pater & Filius sunt unum indissoluble principium; arque adeo non potest unus sine alio mittere, quia non potest unus sine alio Spiritum sanctum producere. At verò in missione passiva potest unus effectus representare unam personam sine alia, quia potest unus effectus in representando appropriari vni, & non alteri. Sicut potest unum nomen significare unam personam, sine alia. Et hoc ideo, quia tam significatio per voces, quā representatio per symbola, est ad placitum instituentis & imponentis: vnde quecunque voces, & symbola imponi possunt

Rich. Vida.

Scotus.
Gabriel.

Durandus.
Argentin.
Alensis.
S. Thomas.
Aureolus.

pro libitu imponentis ad quascunque res significandas. At verò processio, quā Spiritus S. à Patre & Filio procedit, est naturalis & ab intrinseco determinata: vnde non potest ad libitum producentis variari vt sit vel solius Patris, vel solius Filij productio: sed necessariò est utriusque; atque adeo necessariò est utriusque actiua missio. Ad secundum distinguo consequens: est communis effectiū, concedo; representatiū, seu manifestatiū, nego.

49. Deducitur s. Ad hoc vt vna persona mittat aliam authoratiū ad terminum missionis, non est necesse, vt illi formaliter communicet liberum actum exequendi terminum missionis, sed sufficit, si cum potestate exequendi illitantiū communicet liberam voluntatem, quā simul cum reliquis personis actu se ipsa determinet ad effectum exequendum. Est contra Ruiz Disputat. 108. sect. 8. & Zunigam disputat. vltima dubio 3. contendentes, non posse personam Diuinam mitti, nisi à mittente accipiat non solum voluntatem, sed ipsam liberam determinationem voluntatis, quā actu determinetur ad terminum missionis: quā libera determinatio voluntatis ad terminum missionis à mittente creato imprimitur missio, mediante imperio, à mittente verò increato mediante origine, quā persona mittens communicat missæ omnia sua libera decreta, per quā actu determinat illam ad terminum missionis.

50. Cæterum negare non possum in hac sententia melius saluari proprietatē missionis, in qua missus moraliter determinatur à mittente ad terminum missionis. Quia tamen aliunde hæc sententia derogat formaliter libertati singularum personarum, & vniuersali illi principio communiter recepto, quod necessaria in Deo præcedunt libera, non est admittenda: sed potius negandum hanc conditionem esse necessariam missioni vt sic, ad quam sat est, vt persona missa auctoritatibz determinetur à mittente, vt ab illa accipiat voluntatem, per quam simul se determinet cum persona ipsa mittente: ita tamen vt in ea ipsa libera determinatione potiores quasi partes habeat persona ipsa mittens, ratione auctoritatibz communicationis.

51. Quod autem contraria sententia derogat formaliter libertati singularum personarum, probatur: nam formalis libertas consistit, vt quis à se ipso, non ab alio, determinetur. Si autem persona procedens à persona producente acciperet liberum decretum diuinæ voluntatis, non à se ipsa, sed ab alia persona determinaretur: ergo non esset ipsa formaliter libera, per actiua quam si determinationem sui, sed potius per passiuam determinationem, naturaliter communicatam à persona producente. Confirmatur, quoniam in ea sententia Pater independenter à reliquis personis se ipsum deter-

minaret ad aliquid liberè volendum: sed hanc liberam determinationem necessariò communicat reliquis personis cum ipsa communicatione naturæ: ergo in reliquis personis non saluator proxima & formalis libertas, quæ consistit in actiua determinatione sui, sed tantum denominativa, proueniens ab actu libero personæ originantis, naturaliter communicato personæ originata.

52. Quod autem eadem sententia deroget vniuersali illi principio communiter recepto, nempe quod necessaria in Deo præcedunt libera, sic probatur. Quidquid vi originis communicatur personæ procedenti, origine præcedit ipsam personam procedentem, vt principium communicativum ipsius: igitur si de cœta formaliter libera vi originis communicantur personæ procedenti à producente, origine præcedunt personam ipsam procedentem: atque ad eō libera origine præcedunt necessaria.

53. Dices. Filius à se ipso in hunc mundum non venit, sed à Patre missus. Neque enim, inquit, à me ipso veni Ioan. 8. sed ille me misit. Non igitur à se ipso liberè determinatus, sed à Patre in hunc mundum venit. Respondeo 1. Concedo Filium non à se ipso in hunc mundum venisse auctoratiū, sed à Patre. Etenim ab illo tantum auctoratiū venit, à quo virtutem & potestatem veniendi accepit: neque à se auctoratiū ad veniendum determinatum fuisse, sed à Patre: quia licet à se simul cum Patre, & Spiritu sancto ad veniendum se determinauerit, tamen auctoratiū à solo Patre dicitur ad veniendum determinatus: quia à solo Patre accepit, vnde liberè ad veniendum se determinaret. Eo modo quo ipse Christus dixit Ioannis 14. Verba, quæ ego lo-
quor vobis, à me ipso nō loquor. Pater autem in me manens ipse facit opera. Cum tamen ad loquendū & operandū formaliter non minus ipse, quam Pater & Spiritus sanctus immediatè concurrat: quia tamen solus Pater concurrit auctoratiū, dando virtutem loquendi & operandi, ipsam locutionem & operationem tribuit Patri.
Ioan. 14.

54. Resp. 2. Citatum locum Ioan. explicari ab Augustino de Christo vt homine lib. 2. de Trinit. cap. 5. Cur ergo ait; Et à me ipso non veni? Iam hoc, inquit, secundum formam serui dictum est, secundum quam dictum est: Ego non iudico quenquam.
Augustin.

55. Ad fundamentum primæ sententiae negatur maior & minor. Etenim mitti personam diuinam, non est vt cuncte illam nouo modo existere in creaturis, sed per virtutem & potestatem à mittente acceptam. Ad hoc autem necessaria est personalis distinctio inter mittentem & missum, qualis non est inter totam Trinitatem & personam missam. Ad probationem verò minoris, ad auctoritatem Augustini Respondeo, illum requirere quidem ad missionem personæ diuinæ productionem temporalem, non
Authoritas Augustini, exponitur.

Ruiz.
Zuniga.

tamen negare processionem æternam personæ missæ à mittente, ut aperte constat ex alijs locis & testimonij ipsius.

56. Ad rationem negandum est, nihil aliud ex parte mittentis importare missionem, quām missum facere, in quo antea non erat, sed præterea addere, facere illū, in quo ante non erat, authoritatū per actiūam communicationem virtutis & potestatis operandi terminum missionis, hoc autem necessariò importat realem distinctionem inter missum, & mittentem.

Gregorius explicatur.

Palatius.

57. Ad authoritatem Gregorij pro secunda sententia adductam, Respondeo, eo loco Gregorium missionem accepisse pro emissione. Etenim hoc interest inter emissionem, & missionem, ut notauit Palatius suprà citatus: quod emissio originem tantū denotat termini emissi ab emitente, emittere enim est extra mittere. Vnde quidquid aliquo modo intra principium continetur, cùm producitur, emitti dicitur; quia ex vi productionis fit extra suum principium. Missio verò importat communicationem autoritatis ad munus aliquid extra mittentem exercendum. Vnde præter æternam originem in diuinis, importat temporalem operationem ad extra.

58. Ad Fundamentum autem nego, ad propriam missionē, etiam physicam sat esse, ut terminus vi originis accipiat simpliciter esse: tum quia passio & actus vitalis in nobis vi originis accipiunt esse, & tamen non dicuntur mittere à suis principijs. Tum quia ad propriam missionem requiritur, ut quod mittitur, aliquo modo fiat extra principium, à quo mittitur, vel loco & situ ut in missione creata, vel saltē operatione appropriata termino, ut in missione increata. Tum demum, quia missio propriè dicta supponit esse eius, quod mittitur, & superaddit nouum respectum ad terminum, ad quem mittitur. Quare in hoc sensu nec lumen propriè mittitur à sole, nec flos ab arbore.

SECTIO III.

Quotuplex sit Missio, & an in qualibet missione semper mittatur aliqua persona diuina?

59. QVADRIFARIAM diuidi potest missio diuina: primo ex parte mittentis: secundò ex parte missi: tertio ex parte modi tendendi ad terminum missionis: quartò ex parte ipsius termini. Cùm enim missio sit progressio missi à mittente ad nouum terminum virtutis mittentis peragendum, non potest aliudè diversificari, quām ex enumeratis quatuor capitibus. Est igitur ex parte mittentis missio diuina duplex, Parris mittentis Filium; & vtriusque

mittentis Spiritum sanctum. Et etiam ex parte missi duplex, Filij à solo Patre, & Spiritus sancti ab veroque. Ratio vtriusque divisionis est, quia solæ personæ producentes possunt mittere, solæ vero procedentes mittere: atqui duæ tantum sunt personæ producentes, duæ itidem procedentes: duæ igitur erunt missiones ex parte mittentis, totidem ex parte missi. Ex parte modi tendendi ad terminum missionis est etiā duplex, altera ad subsistendum, ut missio Verbi ad subsistendum in natura humana Christi: altera ad apparentum, ut missio Spiritus S. in signo columbae in Iordanie; nubis lucidae in transfiguratione; halitus humani in infusione Christi. Ioan. 20. linguae ignea, & soni atque Spiritus vehementis in Pentecoste. Addi posset & tertia Verbi incarnationi in Sacramento Eucharistiae, per unionem sacramentalem cum speciebus Eucharisticis, ad quas quotidie mittitur, & in quibus peculiari modo existit Christus ut cibus animæ. Ex parte termini diuiditur in visibilem, cuiusmodi sunt omnes enumeratae, & in invisibilem, qualis est illa, quæ fit ad animam iusti per gratiam sanctificantem.

60. De hac postrema missione invisibili per gratiam potissimum difficultates sunt sex. Prima: an semper cum gratia detur iusto aliqua persona diuina. Secunda: An cum infusione quorumcunque donorū donetur creaturæ persona diuina. Tertia: an saltem cum infusione quorumcunque donorum supernaturalium, & augmento ipsorum detur persona diuina. Quarta: an mitti donati posse inuisibiliter persona diuina; absque ullo dono creato in creatura producto. Quinta: an per hanc missionem inuisibilem mitti seu donari possit una persona sine alia. Sexta: an homo iustus, vel Christus ut homo dare possit personam Diuinam.

61. Quoad primam difficultatem refert Magister in 1. Dist. 14. c. 3. fuisse aliquos, qui existimarunt, uon dati nobis cum ipsa infusione gratia & donorum supernaturalium personas diuinas, sed earum duntaxat creatura dona. Probatur primò hæc sententia ex Patribus Chrysost. hom. 3. de Spiritu S. quæ incipit, *Heri: Ut dicatis, inquit, quod donum mittitur, Spiritus autem non mittitur.* Et paulò pòst: *Alius est virtus, qua conceditur, & alius est Spiritus, qui concedit;* Beda homilia in Dominicâ post Ascensionem. *Cum gratia, inquit, Spiritus S. datur hominibus, profectò mittitur Spiritus.* Igitur in eius sententia nihil aliud est, Spiritum S. mitti in animâ iusti, quā ipsius gratiâ illi infundi. Secundò probatur ratione: quia dari seu mitti ad nos personas diuinas, nihil est aliud, quām earum dona nobis conferri. Antecedens probatur: quia cùm personæ diuinæ sint ubique per immensitatem praesentes, non possunt ipsæ novo modo nobis adesse: igitur dari nobis personas diuinæ nihil aliud est, quām earum dona à nobis participari. Confirmatur, quia quod datur, fit sub possessione & dominio acci-

Magister.

Chrysost.

Bede.

pientis.